Akár jó is lehetett volna, mégis félrecsúszott: ezt csinálta a Kádár-rendszer a Balatonnal

- **Ambrus Vilmos 2025. július 31.**

Balaton_Kadar+Orban-rendszer–Mancs-2025-07-31

A balatoni turizmus programszerű fejlesztése és a tó környezetének tönkretétele egyaránt a szocializmus évtizedeiben kezdődött. Bár eleinte léteztek kifejezetten progresszív elképzelések a tópart hasznosítását illetően, a tervek vagy nem, vagy a lehető legrosszabb módon valósultak meg. A kérdés ma is az, ami a Kádár-korszakban: hogyan viszonyul a Balatonhoz a politika, hogyan bánunk e táj kulturális és természeti adottságaival. Erről szól Rehák Géza: *Vörös Riviéra* című könyve.

Rehák Géza *Vörös Riviéra* című, tavaly megjelent kötete *A Balaton a Kádár-korszakban* alcímet viseli, de nem témája a balatoni retró. Nem arról van benne szó, mennyibe került annak idején a sör és a lángos, hogy jelent meg a tóparti büfékben a hekk – erről egyébként ebben a cikkünkben írtunk –, milyenek voltak a balatoni strandok és a diszkók, vagy miként nyaraltak a magyar tengernél az NDK-ból és az NSZK-ból érkezett turisták. **A *Vörös Riviéra* olyan történeti tárgyú munka, ami azt mutatja be, hogyan gondolkodott a szocialista állam a Balatonról, mint kiemelt jelentőségű turisztikai célpontról, üdülőkörzetről és tájegységről, hogyan illeszkedett mindez a tervgazdálkodáson alapuló gazdaságpolitikába, valamint milyen eredményeket és félresikerült örökséget hagyott maga után a Kádár-korszak a magyar tengernél.**

Összegző és egyben hiánypótló könyv született; egyfajta alapmű ez, aminek forrásait a szakirodalom mellett korabeli párt- és tervdokumentumok képezik. (Talán ezért van, hogy a kötet szövege, nyelvezete helyenként kissé száraz, így azt a benyomást kelti, mintha egy 1960-70-es évekbeli előterjesztést, tervezetet olvasnánk. Persze ez csak apróság, és semmit sem von le az egyébként minden szempontból kiváló munka érdemeiből.)

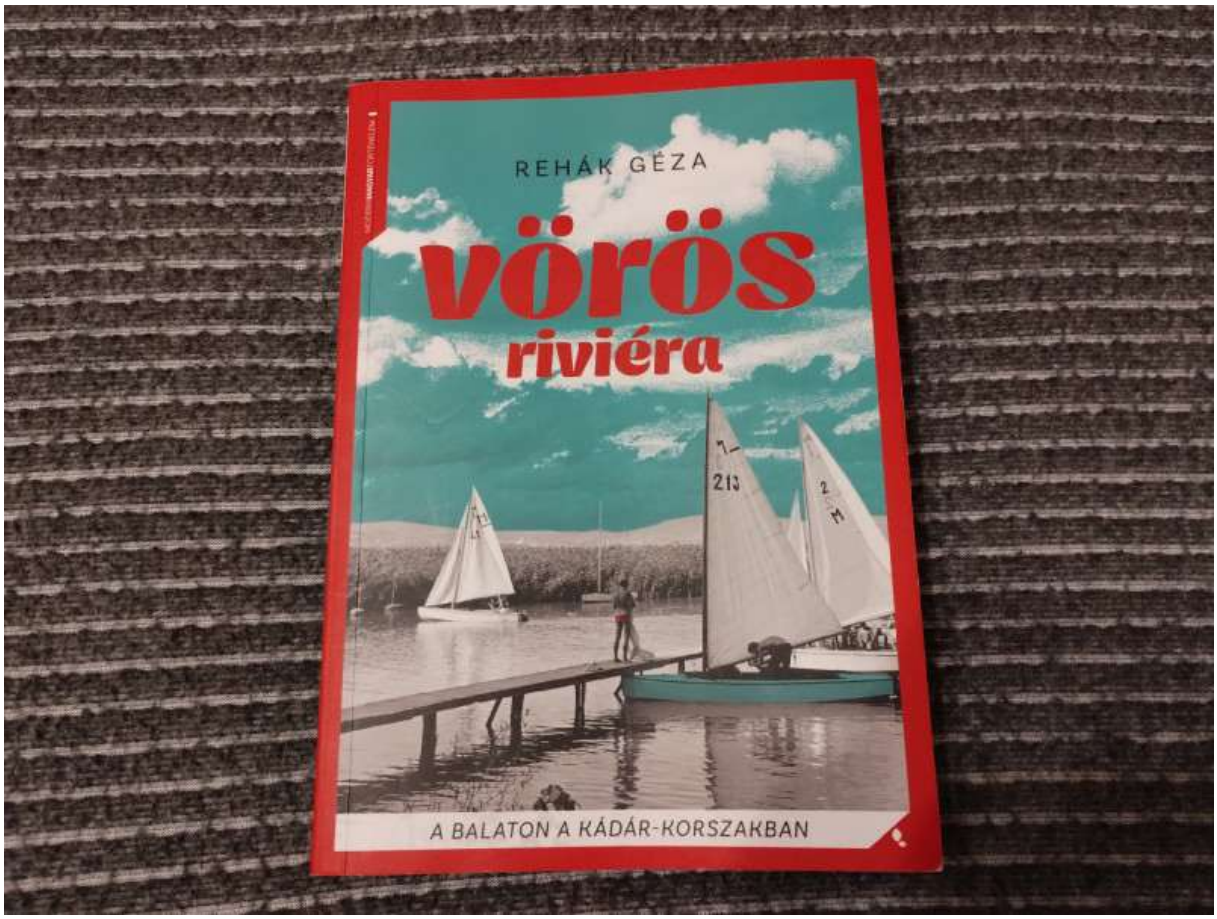

Rehák Géza: Vörös Riviéra

A szerző felidézi a szocialista korszak Balaton-politikájának előzményeit: a két világháború közötti időszakot, amikor már napirenden volt a turizmusfejlesztés és létezett az 1957-ben újra felállított Balatoni Intéző Bizottság, a tóval kapcsolatos döntésekben megkerülhetetlen testület; illetve a Rákosi-korszakot, amikor a dolgozók üdültetése volt a fő cél, és amikor az államosítás, az erőszakos kollektivizálás a Balatont is utolérte. Bár a könyv megemlíti, hogy még korábban, a 19. században a Balaton-felvidék hírnevét a szőlőhegyei alapozták meg, arról már nem esik szó a kötetben, amit szintén érdemes megemlíteni, hogy a század első felében, a nemzeti ébredés időszakában a Balaton-felvidék számított a „nemzeti tájnak”, ami végül később az Alföld és a Hortobágy lett.

Balatoni stég Balatonlellénél 1968-ban

Forrás: Fortepan/Nagy Zoltán

A Kádár-rendszer korán, már az 1950-es végén felismerte, hogy a turizmus – vagy a kor terminológiájával: idegenforgalom – fejlesztendő terület még annak ellenére is, hogy a szocialista tervgazdálkodásos rendszerben az ipar, sorrendben utána pedig a mezőgazdaság jelentette a prioritást, a szolgáltató szektor, amibe a turizmus is tartozott, csak ezek után következett. Ám, ahogy olvashatjuk, **„az ágazat a kádári vezetés szemében elsősorban a devizabevételek reményében vált fejlesztésre érdemessé”**.

A Balaton tehát ebből a szempontból egyáltalán nem volt mellékes. A Balatoni Intéző Bizottság javaslatára Tihanyban, Siófokon, Balatonföldváron és Keszthelyen az országban ekkor még ismeretlennek számító szállásfajták, motelek épültek. Tihanyban létrejött az első kemping, Siófokon 1961-ben átadták az első balatoni hotelt, a Vénusz Szállót, amit a következő évben szintén a déli parti városban a Hotel Balaton megépítése követett – e szállodák a román és bolgár tengerparti turistacsalogató beruházások, építkezések mintájára jöttek létre. Szántódon, Kőröshegyen, Siófokon népszerű vendéglőhelyek nyíltak, moteleket építettek Balatonalmádiban, Balatonfüreden is.

A forgalom megélénkült, a nyugati turisták is jöttek – és szép lassan kiderültek a szálláshelyek fogyatékosságai. A szállodákból hiányoztak „a rossz időben időtöltési lehetőséget kínáló helyiségek, terek, amelyek nyaralóhelyeken épült hotelekben, legalábbis nyugaton szintúgy megszokottnak minősültek”. Volt olyan szálloda, ami nem rendelkezett saját étteremmel. A motelekben melegben elviselhetetlen volt a hőség, ha hűvösre fordult az időjárás, fáztak a bennük lakók. Minden áthallatszott a szomszédos épületekből, ráadásul a nyaralók beláttak a mellettük lévő szállás ablakain. Mindez annak volt az eredményre,

hogy **az építkezéseknél a költséghatékonyság szerepelt az első helyen**. A könyv aztán egy későbbi fejezetben tárgyalja „a korabeli balatoni idegenforgalom zászlóshajójának” számító három szálloda, az 1968-69-ben elkészült balatonfüredi Annabella és Marina, illetve a Balatonalmádiban felépített Auróra történetét, korabeli fogadtatását.

A Hotel Annabella Balatonfüreden 1968-ban

Forrás: Fortepan/Magyar Rendőr

A Balaton területhasznosításának, fejlesztésének részét képezte az a Farkas Tibor balatoni főépítész kidolgozta regionális terv, amely tulajdonképpen a tópart műszaki vázát jelentette. Ebből 1963-ban lett kormányhatározat, és ahogy Rehák Géza írja, az így jóváhagyott regionális tervet „a hazai építészszakma a magyar urbanisztikatörténet jelentős alkotásaként tartja számon”. Tulajdonképpen azt tartalmazta, **milyen építészeti profilt kapjanak a Balaton-parti települések. Ez lett volna a további balatoni fejlesztések alapja, ám amikor 1968-ban az idegenforgalom a Belkereskedelmi Minisztériumhoz került, a munka félbemaradt.** Farkas előremutató elképzelési ugyanis sokakat zavartak: a minisztérium nem kért az építészek véleményéből, de a tónál építkezni szándékozók és a hivatalok sem örültek a tevékenységének. És persze ott volt a szocialista gazdaságpolitika meghatározója, a mennyiségi céloknak történő megfelelés, ami „a minőségi szempontokat rendre viszonylagossá tette, zárójelbe helyezte”.

Presszó a balatonfüredi kikötőben 1971-ben

Forrás: Fortepan/Bauer Sándor

A *Vörös Riviéra* annak a mai napig tartó rendkívül káros folyamatnak a kezdetét és hatását is bemutatja, hogyan szaporodtak el a Balatonnál az illegális és a tájat tönkre tevő építkezések, indult meg lényegében a táj koncepciótlan és gátlástalan beépítése. (Ennek mai példáiról ezekben a cikkeinkben esik szó.) Az 1960-as évek végén megjelentek az ún. zártkertek, a kertszerűen művelt, háztáji gazdálkodásra alkalmas, magántulajdonú kis földterületek. Aki azonban ilyen telekhez jutott, nem kertészkedni akart rajta, hanem többre vágyott: saját víkendházra, bungalóra. **Innentől kezdve elszaporodtak az engedély nélkül épült nyaralók, fészerek, bodegák, amelyek elcsúfították a tájat.**

Érzékelte ezt ugyan a pártvezetés, és az 1970-es évek elején fel is mérték a szabálytalanul létesült építményeket, de elbontásukra, a helyzet rendezésére már nem volt politikai szándék. Ahogy az egyik funkcionárius megfogalmazta: „(…) kérdezem én, politikailag felelős, az ország vérkeringésében benne lévő emberek vagyunk, meg lehetne azt tenni ma Magyarországon, ezt az igyekezetét az embereknek visszaszorítani? … Nem vagyunk ilyen helyzetben.” Majd azt is hozzáfűzte, ezt az utat végig kell járniuk úgy is, hogy tíz év múlva ők maguk fogják bánni a legjobban.

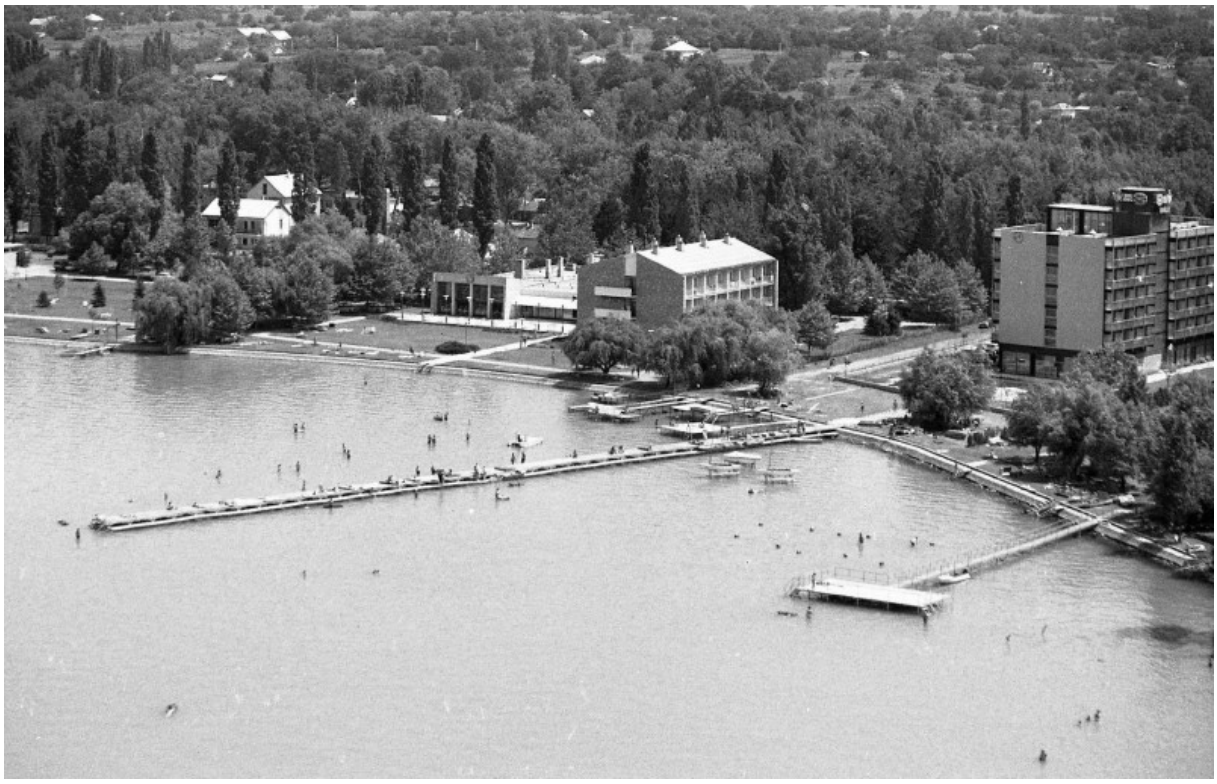

Balatonszéplak, Siófok, 1974. A hosszú napozó stég a Dunai Vasmű üdülőjéhez tartozott

Forrás: Fortepan / Urbán Tamás

A szocializmus abszurd gazdasági célkitűzéseit és politikáját ismerve talán nem meglepő, hogy **a Balaton, mint ipari táj is a tóval kapcsolatos koncepció részét alkotta.** Jóllehet a Balatonfűzfőn létesült Nitrokémia nevű vegyiüzem már 1927-ben elkészült – akkoriban lőszert és robbanóanyagokat gyártottak itt –, Balatonfüreden pedig még előbb, 1881-től működött hajógyár, e két ipari létesítménynek a Kádár-korszakban is jelentős szerepet szántak. Előbbi a turisztikai fejlesztéseket amúgy is ki nem állható Veszprém megyei párttitkár, a hírhedten keményvonalas Pap János szívügye volt. (Pap személyiségéhez egy adalék, ami, mivel nem témája, nem szerepel a könyvben: ő volt az, aki anno egy Legfelsőbb Bírósághoz írt levelében az 1956-os veszprémi forradalmár, Brusznyai Árpád halálos ítéletét kérte. Kívánsága teljesült: Brusznyait 1958-ban felakasztották.)

Pap annak ellenére szorgalmazta a fűzfői vegyipari fejlesztéseket, hogy a növényvédőszereket gyártó Nitrokémia rettenetes környezeti károkat okozott, az üzem fenolos bűzét pedig Siófoktól Balatonfüredig, sőt olykor Tihanyban is érezni lehetett. Jellemző, hogy gondolkodott erről a párttitkár, amikor azt mondta: „Fűzfő nem büdös, Fűzfőn egy jellegzetes gyógyszerszag van.” Másik mániája, **a füredi hajógyár olyan volumenben ontotta magából a szocialista ipar termékeit, hogy egyiptomi megrendelésre még a Nílusra is gyártott uszályokat**. Itt kell megjegyezni azt is, mert ugyancsak a szocialista tervgazdálkodáshoz kapcsolódik, hogy a Badacsonyban és a Balaton-felvidéken zajló, a táji adottságokat semmibe vevő mezőgazdasági művelési módok szintén pusztították a környezetet, a tavat és környékét, rontva ezzel a helyben lakók és a Balatonnál pihenők körülményeit.

Leszólnak fentről, hogy ne történjen semmi - és közben ellopják a Balatont

Az állami intézmények, hivatalok asszisztálása mellett folyik a környezet- és természetkárosítás a tónál.

Ismerős folyamatok ezek a rendszerváltás utáni évtizedekből és a mából? Sajnos igen, válaszolhatjuk, mert a tó tönkretétele más-más módszerekkel ugyan, de jelenleg is zajlik. Rehák Géza könyve végén úgy fogalmaz: „A Balaton-környék huszadik századi történetének tanúsága szerint ahhoz, hogy a tó körüli dolgok helyes irányt vegyenek, a valóság talaján álló, az ideológiákon felülemelkedő felelős politikai gondolkodás, a közérdek érvényre juttatását szolgáló jogi-intézményi keretek, valamint az egyéni felelősségvállalásból építkező társadalmi felelősségvállalás megléte egyaránt szükségeltetik.” E gondolattal teljes mértékben egyet lehet érteni, csak sajnos a politikusok hallják meg legkevésbé.

Luxusszállodák és -apartmanok, közvetlenül a tóparton álló betonkockák, panorámás telekre felhúzott, mezőgazdasági épületként...

Rehák Géza: Vörös Riviéra. A Balaton a Kádár-korszakban. *Budapest, Jaffa Kiadó, 2024, 224 oldal*

(Címlapképünkön: Bélatelep környéke, szemben a Badacsony, 1969. A Palma Gumigyár reklámfotója. A kép bal szélén Pataki Ági és Ribárszky Edit manöken, jobb szélen Pogány Klári manöken. Forrás: Fortepan/Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény)

Orbán emberei megszereznek mindent

Az ellopott Balaton Keller-Alánt Ákos
Mancs 2018. március 8.

Jól tükrözi az ország állapotát a Balaton átalakulása: a tó környéke immár a gazdagok pihenőhelye, a változás legnagyobb haszonélvezőit pedig Orbán Viktor környezetében kell keresni.

A tömegek nyaralóhelyéből az elmúlt években egyre inkább a kiváltságosok pihenőhelyévé vált a Balaton. Kormányközeli és egyéb jól menő vállalkozók vásárolják fel a legjobb telkeket, hogy oda luxusapartmanokat húzzanak fel. Eltűnőben vannak a szabadstrandok, a kempingeket beépítik, ezzel pedig egyértelműen a szegényebb rétegek szorulnak ki a tó mellől. Az új szabályozás az építkezéseknek kedvez a zöld felület és a szabadon hozzáférhető vízpart kárára, a következő években pedig több százmilliárd forintot költ a kormány a Balaton fejlesztésére. A legnagyobb beruházó és a változások legnagyobb nyertese természetesen Mészáros Lőrinc és Tiborcz István. A kormányfő jó barátja és a veje már 14 kemping és 10 szálloda tulajdonosa a Balaton körül, de a portfólióban van borászat, kikötő és golfpálya is. Az ingatlanpiacon általában úgy tartják, érdemes Mészárosék közelébe költözni, vagy a szomszédjukban befektetni, mert az ilyen környék biztosan fejlődni fog – a Balatonnál sincs ez másképp.

A Balaton a kádári konszolidáció szimbólumaként az 1950-es évektől kezdve a tömegek nyaralóhelye lett. A honi idegenforgalom legfontosabb helyszínévé tett tó és környéke

központi fejlesztési tervek híján lassan leamortizálódott, a ’80-as, ’90-es évekre átcsúszott a helyi ügyeskedők és a szervezettebb alvilág kezébe *(lásd:* A dolgozók tava, *Magyar Narancs, 2015. május 28.)*. A határok megnyílása óta a Balaton presztízse és pozíciója folyamatosan romlott, az utóbbi években viszont újra pezsgés van, és még csak nem is a retróhullám miatt. Elsősorban a budapesti felső-középosztály kezdte újra felfedezni a Balaton-felvidéket, a Káli-medencét, majd északról elindulva lassan az egész Balatont. E folyamattal párhuzamosan lett a hazai turizmus fellendítése a kormány egyik prioritása, valószínűleg nem függetlenül attól, hogy a miniszterelnök családja is élénken érdeklődik e szolgáltatási ág iránt. Ahogy a Mészáros–Tiborcz-érdekkör terjeszkedni kezdett a Balatonnál, rögtön lett új Balaton-törvény és fejlesztési terv is annak ellenére, hogy a tó térsége ma sem rendelkezik közös irányítási rendszerrel.

Hotel Pelion, Tapolca

Fotó: Szántó György

Szabályozás és fejlesztések

2016-ban Lázár János adta be a Balaton-törvény módosítóját a költségvetéssel egy időben, így előbbi kevesebb figyelmet kapott. Az új törvény megkönnyítette a tó környékén az ingatlanfejlesztéseket és lazított a partszabályozás előírásain. A korábbi szabályozás szigorúan tiltotta a tómeder csökkentését, a partvonal megváltoztatását, vagy a tóba benyúló állandó építmények kialakítását. A szabályozást addig is figyelmen kívül hagyták sokszor, és valószínűleg most már nem is bontják vissza a szabálytalan építményeket. Az építkezésekhez ugyanis már nincs szükség vízpart-rehabilitációs tanulmánytervekre: csupán partvonal-szabályozási tervet kell készíteni, de ezek kötelező tartalmi elemei kikerülnek a törvényből.

Tavaly módosult a területrendezési törvény is, amely rögzíti a Balatonra vonatkozó szabályokat is. A törvényt Csepreghy Nándor, a Miniszterelnökség államtitkára úgy jellemezte, hogy az „eddigi területhasználati szabályok rugalmasabbá válnak, így könnyebben elkészíthetőek lesznek a települési tervek". A törvény vitájában a szocialista Harangozó Gábor arra figyelmeztetett, hogy a törvény nem tiltja a Balaton-part további beépítését és kempingek felparcellázását sem. Míg Lázár János azt mondta, hogy „a Balaton mindenkié, ez a legfontosabb kormányzati álláspont, hozzáférhetőnek kell maradnia a tónak", addig az MSZP úgy látja, „a Fidesz azt tervezi, hogy a Balatonnál jövő évtől már csak a tehetősek nyaralhassanak", és „a Balaton fideszes kisajátítása" valós veszély.

A konkrét, helyi építési előírásokat tartalmazó jogszabályokat ezekben a hónapokban véglegesítik az önkormányzatok. Az eddig nyilvánosságra került településképi arculati kézikönyvek (TAK) és településképi rendeletek (TKR) azonban inkább befektetőbarátnak tűnnek: a forráshiánnyal küzdő önkormányzatok minden beeső forintnak örülnek, főleg azóta, hogy a kormány az elmúlt években rengeteg forrást vont el, például megfelezte az idegenforgalmi adó kiegészítését is.

A Balaton fejlesztését célzó programot 2016 végén nyújtotta be a kormány. Ennek keretében 365 milliárd forintot költenek – részben uniós forrásból – turisztikai fejlesztésekre. Ebből például 5 milliárd forint jut kempingfejlesztésre, 17 milliárd „tematikus élménypark" kialakítására, 8 milliárd pedig „integrált termék- és szolgáltatásfejlesztésre". Hasonlóan nagy összegekből újulhatnak meg a kikötők és a hajópark, és tízmilliárdos nagyságrendben költenek a közlekedés fejlesztésére is (légi forgalom, buszok, vasút). Ezen felül 2019 után további 300 milliárd forintot ad a kormány a kiemelt térségek – köztük a Balaton – turizmusának fejlesztésére. Guller Zoltán miniszteri biztos, a Magyar Turisztikai Ügynökség (MTÜ) vezérigazgatója elmondta, hogy 2030-ra Magyarországot Közép-Európa vezető turisztikai térségévé szeretnék emelni. Az MTÜ programját a Mészáros Lőrinc-féle *Világgazdaság* úgy mutatta be, hogy „gombamód szaporodhatnak a szállodák a Balaton környékén".

Mészáros Lőrinc

A Balaton legfőbb ura természetesen a Mészáros Lőrincnek nevezett szupervállalkozó. Hotelek, kempingek, borászat, rádió tulajdonosa már a Balatonnál Mészáros, és persze a környékbeli fejlesztésekből is csurran-cseppen. 2016-ban került a felcsúti polgármesterhez az ország egyik legnagyobb szállodalánca, a Hunguest Hotels. A Hunguestet Leisztinger Tamás – korábban MSZP-közeli – vállalkozó adta el Jászai Gellértnek. Leisztinger tavaly azzal indokolta az eladást a *Narancs*nak, hogy „kapott egy jó ajánlatot" *(lásd:* „Olyan nincs, hogy valaki a hatalom ellen legyen", *Magyar Narancs, 2017. február 9.)*. A vételár több tízmilliárd forint lehetett, és Jászai – aki a Konzum Nyrt. élén ma már büszkén vallja magát Mészáros Lőrinc jobbkezének – akkor azt állította, magának vásárolt. Pár hónap elteltével aztán a szállodák hivatalosan is Mészáros Lőrinchez kerültek, amikor a felcsúti csodaember papíron is a Konzum fő tulajdonosa lett. Többek között a lánchoz tartozik a négycsillagos Balatonalmádi Hotel Bál Resort (a település szívében, egy ősparkban található, 200 méterre a tótól), a szintén négycsillagos Hotel Pelion Tapolcán, a felújítás alatt álló part menti Hotel Helikon Keszthelyen, valamint további három szálloda a Balaton vonzáskörzetében (a hévízi Hotel Helios és Hotel Panorama, valamint a zalakarosi Hotel Freya). A fellendülő turizmussal persze a Hunguest is jól járt, erről a szintén kormányközeli *Magyar Idők* számolt be. A teljes lánc (tehát a nem Balaton-környéki szállókkal együtt) tavaly 15 milliárd forintra növelte árbevételét (ez 1,5 milliárddal több, mint 2016-ban), miközben a vendégéjszakák száma közel 90 ezerrel emelkedett. A cég 2016-ban 800 millió forint eredményt termelt, korábban pedig jóval egymilliárd felett, igaz, akkor még több szálloda tartozott a láncba.

Tavaly lett Mészárosé a Balatontourist, amelyet a Hunguesthez hasonlóan a Konzum-csoporton keresztül birtokol. Érdemes megjegyezni, hogy Jászai már volt egyszer a Balatontourist tulajdonosa, a kétezres évek közepétől. A luxemburgi bejegyzésű SCD-csoport tulajdonos-elnökeként Jászai hatalmas turisztikai céget álmodott meg, a válság azonban

elsodorta terveit. 2010-ben bővülés helyett kénytelen volt eladni nemcsak a Balatontouristot, de egyéb érdekeltségeit is (például a sármelléki reptér üzemeltetését vagy Budapesten a déli Klotild Palotát és a Párisi udvart), ám 2017-ben az erre a célra létrehozott Konzum-leányvállalat, a BLT Group lett a Balatontourist tulajdonosa. Mészárosék végül attól a Varga Jenőtől vették meg a társaságot, aki a Malév felszámolását is vezette, vagyis bizalmi embernek számít. Ennek azért van jelentősége, mert Varga két további kemping, a zamárdi és a siófoki haszonélvezője is. A Balatontouristhoz tartozó három cég főleg part menti kempingek üzemeltetésével foglalkozik. A társaság 106 hektárnyi Balaton-parton 5200 kempinghely, 500 bungaló és 200 mobilház felett rendelkezik. A kempingek és üdülőfaluk körbeölelik a tavat, hiszen a Balatontouristhoz tartozik a balatonfüredi Füred Kemping, a balatonakali Strand-Holiday Kemping, a révfülöpi Napfény Kemping, a keszthelyi Zala Kemping és Üdülőfalu, a balatonberényi Naturista Kemping, a balatonalmádi Yacht Kemping, a balatonszemesi Vadvirág Kemping és Üdülőfalu, a zamárdi Mirabella Kemping, a siófoki Aranypart Kemping és Üdülőfalu, valamint a Zalakarosi Termál Kemping is. A Balatontourist 2017-es sikereiről szintén beszámolt a *Magyar Idők;* eszerint a cégcsoport tavaly 1,4 milliárdos árbevételt ért el 10 százalékos forgalomnövekedés mellett, míg a 2016-os nyeresége meghaladta a 116 millió forintot. A cég vezetője, Nagy Gábor azt is megosztotta az olvasókkal, hogy nem akarnak bekebelezni mindent, ennek bizonyítéka, hogy bár a Siófok-Sóstón lévő Ifjúság Kemping tulajdonosát felszámolták, arra a területre nem pályáztak.
A *Magyar Idők* „piaci információk alapján úgy tudja", hogy az új gazda, a részben szlovák tulajdonú Retro Motors Company „valószínűleg nem szálláshelyként tervezi újranyitni a más típusú fejlesztésre is alkalmas területet". A lap azt már elfelejtette hozzátenni, hogy a Retro Motors vezetőjének, Putnik Ljubomirnek közös cége van Árki Tamással, aki egy másik Mészáros-cég, az Eurogenerál igazgatósági tagja. A felszámolás idején még 942,4 millióra becsülték a 8,25 hektáros területet, amit a vevő végül 377 millióért kapott meg. Most már csak az a kérdés, mi lesz az a bizonyos „más típusú fejlesztés" – ehhez némi kapaszkodót a balatonakali kemping sorsa adhat. A Strand-Holiday két kemping összevonásából született, így itt található az egyik leghosszabb egybefüggő partszakasz a Balatonon. A csődbe ment kempingtulajdonos céget a felszámoló 2016-ban a becsült érték kevesebb mint feléért adta el az akkor még rejtélyes SSS Groupnak, ahonnan Mészárosékhoz került a nagy értékű ingatlan. Az adásvételről egy évvel ezelőtt a *24.hu* írt, ebből pedig az derül ki, hogy a kemping napjai meg vannak számlálva. Az eladásról szóló önkormányzati jegyzőkönyv szerint „a vevő képviselője a minőségi turizmus felé szeretne nyitni, fejleszteni, a területet beépíteni, épületeket emelni". A lakókocsikat hamar el is vitették a helyszínről, Koncz Imre, Balatonakali polgármestere pedig azt mondta a lapnak, hogy „szinte biztosra vehető, hogy a nagy múltú kemping a régi fényében mint kemping, már nem fog pompázni". A cikkben megszólalt egy helyi vállalkozó, aki azt mondta, tudomása szerint a területet beépítik, és apartmanházakat húznak fel a kemping helyére. Valószínűleg pár éven belül a többi Mészáros-féle kemping is hasonló sorsra jut, hiszen a zömében vízparti telkeken különleges adottságú – és drágán értékesíthető – lakóparkokat lehet építeni azoknak, akiknek bejött a NER.

Azzal, hogy a Hunguest és a Balatontourist egy kézbe került, Magyarország legnagyobb turisztikai vállalkozása jött létre. A Mészáros neve alatt futó birodalom vezetői türelmetlenek voltak, mert még az előtt átvették a Balatontouristban az irányítási jogokat, hogy arra a hatóság engedélyt adott volna. A Gazdasági Versenyhivatal ezért 5,3 millió forintra büntette a céget. Még szerencse, hogy a kormány tavaly úgy döntött: 5 milliárd forintot ad a balatoni

kempingek fejlesztésére, így talán lesz miből kigazdálkodni a büntetést. Aggódni azért sem kell, mert Mészárosnak a Balatontouriston és a Hunguesten túl is vannak szálláshelyei a Balatonnál. Mészárosé lett a badacsonyörsi Balaton Kemping és Vendégház, valamint a Konzumhoz került a balatonalmádi Yacht Kemping tulajdonjoga, egy 6,4 hektáros terület Almádi központjában és a felújításra váró, part menti Balaton Szálló Keszthelyen. Szijj László és a Duna Aszfalton keresztül került közel Mészároshoz az évek óta üresen álló Hotel Via – amelyet közvetlenül a megtévesztő nevű Szőke Tisza Kft. birtokol. De még ezzel sem értünk a lista végére, mert a birodalom része a Mészáros tulajdonában lévő MKB Banké a balatonakarattyai egykori nudista strand, a Piroska kemping 3 hektáros területe. Ráadásul az *mfor.hu* január elején arról írt, hogy a Magyar Közút Nonprofit Zrt. portfóliótisztításba kezdett, és eladogatja ingatlanait. Így megválik Balatonföldvár egyik legjobb fekvésű, part menti ingatlanától is, ahol a Hotel Három Hattyú áll. A lap szerint a vevő Mészáros Lőrinc lehet, aki már tavaly is érdeklődött a telek iránt, mert oda állítólag luxuslakóparkot szeretne felhúzni. Ne felejtsük, hogy a Magyar Közút közbeszerzésein többnyire Mészáros-közeli cégek a befutók.

Fotó: Narancs-gyűjtés

A terjeszkedés persze nem állhat meg az idegenforgalomnál. Tavaly nyár végén a Mészáros család agrárérdekeltségeit összefogó Búzakalász 66 Kft. több mint 100 hektár Balaton-felvidéki szőlőültetvény birtokosa lett. A Demján Sándor nagyvállalkozó tulajdonában lévő Badacsonyi Pincegazdaság vált meg érdekeltségeitől, így ma már Mészárosé a Tihany-Vin Kft., a Badacsonyi Pincészet Kft., a Canter Borház Kft. és a Tihanyi Borászati Kft. is. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a Búzakalász 66 korábban már bevásárolt Tokaj környékén (Dereszla Bortermelő Kft., Dereszla Food and Spirit, Henye Borászat, Tokaj-Major

Bortermelő Kft.), akkor nem túlzás kijelenteni, hogy Mészáros a turizmus mellett a borászatban is a legnagyobbak közé került.

De nem lehetne összekapcsolni a két iparágat? Nos, ez a kérdés feltehetően Mészároséknak is eszükbe jutott, és igennel válaszoltak rá. Tavaly ősszel ugyanis Zánka képviselőtestülete a Budakalász 66 bevonásával a község településrendezési tervének módosításáról egyeztetett. A település keleti határában lévő Canter Borházat ugyanis borhotellé szeretnék bővíteni, aminek valószínűleg nincs semmi akadálya. Mint Filep Miklós, Zánka polgármestere a decemberi közmeghallgatáson elmondta, a település jól jár a szállodával, hiszen az új munkahelyeket és extra adóbevételeket teremt. Ráadásul Mészárosék 20 millió forintot is felajánlottak az önkormányzatnak, amit „például a környék útjainak javítására fordíthatnának". Ezért cserébe igazán nem probléma a jelenlegi erdős területet feláldozni, és engedélyezni a nagyobb beépíthetőséget.

Mészáros nemcsak vendégül lát és bort termel a Balatonnál, de szórakoztat és informál is. 2017. június végén Mészárosék egyik családi cége, a Talentis Group megvette a balatoni térség kereskedelmi rádióját, a Part FM-et. A rádiót működtető Echo Penisolát azóta – a versenyhatósági eljárást elkerülendő – tovább is adták a már említett Szőke Tisza Kft.-nek, azaz nem adták ki az érdekkörükből. A Part FM a „Balaton rádiójaként" hirdeti magát, a siófoki 92,6 és a fonyódi 101,3-on sugároz, ezzel le is fedi a teljes balatoni régiót, sőt a kétszer 50 km-es adókörzet miatt még Székesfehérváron, Veszprémben és Kaposváron is fogható. Azt már csak emlékeztetőül írjuk, hogy mind a négy Balaton-parti megye napilapját *(Veszprém megyei Napló, Zalai Hírlap, Somogyi Hírlap, Fejér Megyei Hírlap)* a Mediaworks adja ki, amelyet a *Népszabadság* bedöntése után vett át Mészáros. Persze, máshonnan is jut azért a kasszába. A dél-balatoni vasút felújítását 72,4 milliárd forintért (az előzetesen becsült költségnél 20 milliárddal drágábban) végzik Mészáros cégei a Swietelskyvel konzorciumban, de a rászoruló gyerekek táboroztatásával foglalkozó zánkai és fonyódligeti Erzsébet Tábor is már Mészárosnál hagyott több mint félmilliárd forintot.

Tiborcz István

A család első nagybevásárlása a Balaton partján a keszthelyi vitorláskikötő trükkös bekebelezése volt, amelynek részleteit az *Átlátszó* göngyölítette fel. A kikötőt évek óta veszteségesen üzemeltető Balatoni Hajózási Zrt. (Bahart) 2012 elején a működtetés jogát átadta a helyi önkormányzatnak, és opciós szerződést is kötöttek a Keszthelyi Yachtkikötő Kft.-vel. Eszerint az önkormányzati cég 2014 végéig 330 millió forintért megveszi a kikötőt, ha pedig mégsem, akkor 50 milliót fizet a Bahartnak. A határidő lejárta előtt az önkormányzati cég élt az opciós jogával, majd másnap eladták a Keszthelyi Yachtkikötőt egy Tiborcz István résztulajdonában álló társaságnak. Ezzel a húzással sikerült mindenféle pályáztatási eljárást kikerülni. Tiborczék a vételáron túl kifizették a társaság 23 millió forintos tartozását is, és nem csak a kikötő üzemeltetési joga lett az övék, de a város tulajdonában lévő 7600 négyzetméteres terület bérleti joga is, 15 évre – havi 300 ezer forintért. Ez utóbbi terület (büfé, snackbár, fürdőház, pontonok) opciós vételi joga is Tiborczékhoz került, és mindezért nem is igazán kellett a zsebükbe nyúlniuk: az akkor 50 százalékban állami tulajdonú Gránit Bank 450 millió forintos hitele bőven fedezte a kiadásokat. Nem sokkal azután, hogy az ügylet nyilvánosságot kapott, Tiborcz névleg kiszállt a keszthelyi kikötőből, de az nem igazán került távol a miniszterelnöki vő köreitől. Ma is tulajdonos a cégben Péter Zsolt, az Elios Zrt. egyik vezetője, György Zoltán, aki Bánki Erik fideszes képviselő jó barátja és régi üzlettársa

(valamint a 2010 utáni állami fürdőépítési láz nyertese), Peresztegi Márton, az Eximbank egyik igazgatóhelyettese vagy Gelencsér János, aki a Fidesz képviselője Hévízen.

Keszthelynél maradva, Tiborcz és Mészáros érdekeltségébe került a Monarchia korabeli, 2004-ben felújított partközeli Hullám Szálló. Ennek közvetlen tulajdonosa a Pannon Tessera Hospitalis Zrt., amelynek vezetője Somlyai Zoltán, Mészáros üzlettársa. A cég a Tiborcz tulajdonában álló, budapesti volt Mahart-székházba van bejelentve, a társaság jogásza pedig Hamar Endre, Tiborcz ügyvédje és üzlettársa. Tiborcz és Mészáros érdekeltsége nem csupán Keszthelyen ér össze: a hotel- és kempingfelvásárlások jó részét az a B3 Takarékszövetkezet finanszírozta, amely az utóbbi években szintén Mészáros vonzáskörzetébe került. A kempingekből Tiborcznak is jutott: a hozzá közel álló Magyar Építő Zrt. lett a 3 hektáros keszthelyi kemping tulajdonosa, a fonyódi, 100 hektáros Napsugár Kemping pedig az FND Kemping Kft. birtokába került. Az FND tulajdonosai között megtaláljuk a kormányzati gyűlöletkampányokat levezénylő Kuna Tibor üzlettársait. A cég vezetője Kiss Zsófia, aki üzleti kapcsolatban van a volt bibós, és állami megrendelésekből is jól kereső Rátky Miklóssal, az *Index* szerint pedig Kiss a keszthelyi kikötő vezetőjével is üzleti kapcsolatban áll. A *Heti Válasz* arról számolt be tavaly, hogy a kempingek tulajdonjogát felszámolások során szerezte meg Tiborcz és Mészáros, meglehetősen nyomott áron. A keszthelyi telek irányára 976,5 millió volt, ám végül csak 250 milliót fizettek érte, a balatonakaliért 817 millió helyett 300 milliót, a fonyódiért pedig 700 helyett 300 millió forintot kellett kifizetni, a baráti B3 Takarékszövetkezet hiteléből. A lap szerint Tiborczéké a már lebontott keszthelyi Phoenix hotel beépíthető telke is, és ezzel „néhány foghíj kivételével a teljes városi partszakasz” az Orbán család közelébe került.

Tiborcz István nem lenne Tiborcz István, ha megelégedne szállodákkal és olcsó kempingekkel. A nagy budapesti hotelbizniszeit szervező BDPST Zrt. ugyanis megvette a badacsonyi Ranolder-villát. Ranolder János egykori veszprémi püspök klasszicista villája ugyan meglehetősen romos állapotban van, de csinos kis birtok veszi körül, pazar balatoni panorámával. Ahogyan a kilátás teszi különlegessé a balatonudvari golfpályát is. Miként arról a *HVG* beszámolt, a 18 szakaszos pálya üzemeltetője fizetésképtelenné vált, és a becsült 1,1 milliárd helyett csak 390 millióért tudták eladni a 60 hektáros területet. A vevő a 34 éves Vagács András volt, aki kapcsolatban áll többek között azzal a Szivek Norberttel, aki a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő vezérigazgatója – és a golfszövetség elnöke. Vagácsnak közös cége van Hoffmann Gézával is, aki viszont közvetlen üzlettársa Tiborcz Istvánnak.

Aranypart kemping, Siófok

Hajózás, kikötők

Ha már a sok magyar – már aki megengedheti magának – lejutott a Balatonra, és megszállt valamelyik hotelben, valahogyan el kell ütni az időt. Hiába drágulnak évről évre a strandbelépők és lassan elfogynak a szabad strandok a tó körül – tavaly nyárra kevesebb mint húsz településen maradt ingyen használható partszakasz –, a parthoz kötött strandolás nem igazán menő. Aki kicsit is ad magára, az vízre száll és onnan veti magát a vízbe. A kormány és a turizmussal foglalkozó illetékesek szerencsére felismerték ezt az igényt. A következő években összesen 2,5 milliárd forint uniós forrást szánnak a balatoni vitorlásturizmus fejlesztésére, a magyar költségvetésből pedig további 13 milliárd jut az aktív turizmus – azon belül a vitorlázás – fejlesztésére, 2,1 milliárd kikötőfejlesztésre, 4,9 milliárd a Bahart hajóparkjának fejlesztésére. A Balatonon jelenleg mintegy 7–8 ezer vitorlás fut, de a Magyar Vitorlás Szövetség szerint kétszer ennyit is elbírna a tó. Ennek megfelelően nemcsak Tiborczék újították fel a kikötőjüket, de megújult Balatongyöröké is. Vonyarcvashegyen és Balatonfenyvesen új kikötőket avattak, ezekre nagyjából 1 milliárd forint uniós támogatás ment el. A fenyvesi beruházás azért került a hírekbe, mert a két monumentális, 450 méteres mólót sokan összefüggésbe hozták a szomszédos strandok eliszaposodásával.
A Fenyves Yacht Klub megújulását nemcsak az Európai Unió, de Matolcsy György unokatestvérének, Szemerey Tamásnak a bankja, az NHB is segítette. A fenyvesi beruházó az az Előny Kft., amely NHB-hitelből épített hasonlóan gigantikus kikötőt Alsóörsön is.

Jelenleg mintegy 500 kikötői férőhely áll kivitelezés vagy engedélyezés alatt; 1,7 milliárd forintból 150 férőhelyes kikötő épül például Balatonfüreden. A beruházás érdekessége, hogy

a kikötő helyszíne az a kemping, amelyet Mészáros Lőrinc Balatontouristja üzemeltet. Füred polgármestere, Bóka István pont aznap jelentette be a fejlesztést, amikor Mészáros cége átvette a kempingeket. Szintén botrány kerekedett a balatonföldvári kikötőbővítésből, ahol a Bahart és az önkormányzat a szabad strand és a szomszédos park rovására növeli a kikötőt és a hozzá szükséges parkolót.

A fák kivágásánál azonban nagyobb az aggodalmuk a part menti települések polgármestereinek. Attól tartanak ugyanis, hogy a kormány előbb államosítja, majd a felújítások után magánkézbe adja a kikötőket. Ahogy azt a *magyarnarancs.hu*-n decemberben megírtuk *(Mészáros Lőrincéknek készítik elő a balatoni kikötőket?),* mindenki arra számít, komoly változások jönnek a balatoni hajózásban. Jelenleg ugyanis a vitorláskikötőket és a sétahajózást is üzemeltető Bahart tulajdonosa a kikötővel rendelkező 22 part menti település. Az önkormányzatoknak idén márciusig 1,5 milliárd forinttal fel kellene tőkésíteni a társaságot. A kormány viszont arra készül, hogy a Balaton-fejlesztési csomagból a Bahartnak jutó 12,6 milliárd forintot (a kikötőfejlesztés és a hajópark megújítása mellett 5,6 milliárd jutna a második komp létesítésére) tőkejuttatás formájában adná cégnek – mondta lapunknak Bóka István polgármester. Ezzel viszont az önkormányzatok ki is szorulnának a cégből, hiszen a 1,5 milliárdos tőkeemelésre sem igazán futja. A lapunknak decemberben név nélkül nyilatkozó polgármesterek úgy vélekedtek, hogy „valakik ki is nézték maguknak a nyereséget hozó vitorláskikötőket". A jó helyzetben lévő üzleti körök vinnék a Bahart siófoki hajózási szigetét is. Az ingatlant jelenleg 1,5 milliárd forint értékűre becsülik, de ha a Bahart elköltözteti onnan üzemcsarnokait, több milliárdra is felmehet az értéke *(erről részletesen lásd:* Alig ismerjük, de hamarosan a Balaton legértékesebb része lesz ez a kis sziget, *magyarnarancs.hu).*

A vitorlázás ugyan menő, de évekig tartó gyakorlat kell hozzá, mire valaki magabiztosan el tud vezetni egy hajót. Szerencsére erre a problémára is van megoldás, mégpedig az elektromos hajózás. Egy elektromos hajó mindössze 20–30 millió forintba kerül, a kezelése pedig semmiféle szaktudást nem igényel. Ennek megfelelően az elektromos hajózás felfutásától is sokat várnak. Most mintegy 250 ilyen jármű lehet a Balatonon, de a szakemberek (értsd: hajógyártók és kikötőfejlesztők) reményei szerint ennek többszörösét helyezik majd vízre a következő években. A kormány több milliárd forintot költ az e-hajózás fejlesztésére a következő években, már tavaly is elment erre egymilliárd. Decemberben a Magyar Vitorlás Szövetség és a Balatoni Elektromos Hajózási Nonprofit Kft. stratégiai megállapodást kötött a vízi élményturizmus fellendítésére és a kikötői infrastruktúra fejlesztésére, amiről a kormánymédia lelkesen beszámolt, ecsetelve az e-hajózás előnyeit. Januárban a *24.hu* írta meg, miért válhatott hirtelen fontossá az új ágazat. Az Elektromos Hajózási Kft. tulajdonosa ugyanis egy bizonyos Viszkei András.
Ő a testvérével együtt alapította az AQWIA Kft.-t, amely elektromos hajók gyártásával foglalkozik, és amely korábban több százmilliós állami támogatást kapott (ma már csak Viszkei András testvére tulajdonos a cégben). A Viszkei testvérek reklámügynöksége 2010 után milliárdos összegben nyert pályázati pénzeket, és tőlük vett jachtot Giró-Szász András volt kommunikációért felelős államtitkár is. A fejlesztési pénzekre rögtön rástartolt Balatonkenese, de a Mészáros füredi kempingjében létesülő kikötő is képes lesz e-hajók fogadására.

Lakóparkok

Szintén a jómódúaknak kedvez, hogy egyre-másra épülnek a lakóparkok a Balaton partján. Noha a Balaton-törvény értelmében a belterületi partszakasz legalább 30 százalékának szabadon hozzáférhetőnek kell lennie, a forráshiánnyal küzdő önkormányzatok ennek nem tudnak vagy nem akarnak érvényt szerezni. Egyre több vízpart épül be, és nem csak Mészáros Lőrinc tervezi beépíteni kempingjeit. Az SCD felszámolásából a szepezdi Venus Kempinget a Páhok Turisztikai Kft. vette meg. A *24.hu*-nak Sándor Gyuláné alpolgármester azt mondta, ő úgy tudja, ide üdülőházakat épít a tulajdonos. Ez történhet a szintén volt SCD-tulajdon balatonszemesi Lidó kempinggel is, amelyet a Part-Invest Hungary vásárolt meg. Ez a két kemping tavaly már ki sem nyitott. A balatonfüredi kemping területén elkezdődött az építkezés. Az önkormányzati tulajdonú telket a VEX-Holding konzorcium hasznosítja, melyben résztulajdonos az önkormányzat. A saját partszakasszal rendelkező, 4 emeletes, 64 luxuslakásból álló Carina Residence-ben egymillió forint felett vannak a négyzetméterárak. Balatonlellén három, szintén közvetlenül vízparti lakópark épül, a Lellemarine, a Lela Apartment Residence, és a Lelle Resort, az első lakásokat már idén átadják. Itt egyébként éppen a nagy építkezések előtt, a múlt év elején módosították a rendezési tervet, mit ad isten, a befektetők kedvére. A balatonlellei luxuslakások jelentős része már vevőre talált, ahogyan jól halad az alsóörsi Pelso Bay, a keszthelyi Royal Homes, valamint a Siófok utolsó szabad vízparti telkén épülő Panoráma Part értékesítése is. A legalacsonyabb négyzetméterárak itt is a budapesti belvárost idézik, a nagyobb és örökpanorámás lakásoké pedig még meg is haladják azt.

Az építkezési láz nem áll meg a Balaton partján. A HÉTFA kutatóintézet magazinjának nyilatkozó Balaton-felvidéki bortermelők a szőlők eltűnésétől tartanak. Jásdi István, a csopaki Jásdi Pince tulajdonosa és vezetője szerint „az elmúlt másfél évben olyan változások mentek végbe az ingatlanpiacon, melyek kedvezőbbé tették az északi parti szőlőföldeket az ingatlanbefektetők számára”, azaz a tulajdonosokra nagy nyomás nehezedik az ingatlanpiac részéről, hogy szőlőiket építési telekként értékesítsék. „Ami most a Balatonnál zajlik, teljesen egyedi helyzet. Nem tudok mondani még egy helyet, ahol a termőföld kárára építkeznek” – mondta Kovács Tamás, a Szent Donát Birtok vezetője a lapnak.

Az alacsonyabb jövedelműek kiszorulása a Balatonról nem a közeljövőben várható, hanem jelen idejű folyamat. Erről árulkodik az *Index* és a Závecz Research tavaly augusztusi felmérése. A reprezentatív kutatásban a megkérdezettek fele az elmúlt öt évben egyetlen napot sem töltött a Balatonnál, a felnőttek kétharmada pedig az elmúlt két évben nem jutott le a tóhoz. Az életkor növekedésével és a jövedelem csökkenésével ez az arány csak egyre nő. A felmérés szerint az idős, alacsony státuszú, községben élő emberek 88 százaléka nem volt ott legalább öt éve. Pedig ha a megkérdezettek anyagi lehetőségei megengednék, akkor inkább a Balatont választanák, még a külföldi nyaralással szemben is. A jelenlegi folyamatok alapján azonban úgy tűnik, még kevesebb magyar embernek lesz lehetősége a balatoni nyaralásra.

Frissítés: A cikk eredeti verziója tévesen azt tartalmazta, hogy a badacsonyörsi panzió is Mészáros Lőrinc tulajdonában áll. Valójában azonban az említett panzió nem Mészárosé, azt nem az ő cége működteti, hanem Jászai Gellérté.

Badacsony	Borászat
Badacsony	Ranolder-villa
Badacsonyörs	Balaton Kemping és Vendégház
Balatonakali	Strand-Holiday Kemping
Balatonakarattya	Piroska Kemping
Balatonalmádi	Hotel Bál Resort
Balatonalmádi	Yacht Kemping
Balatonberény	Naturista Kemping
Balatonfüred	Füred Kemping
Balatonszemes	Vadvirág Kemping és Üdülőfalu
Balatonudvari	Golfpálya
Fonyód	Napsugár Kemping
Hévíz	Hotel Helios
Hévíz	Hotel Panorama
Keszthely	Hotel Helikon
Keszthely	Zala Kemping és Üdülőfalu
Keszthely	Balaton Szálló
Keszthely	Hotel Via
Keszthely	Jachtkikötő
Keszthely	Hullám Szálló
Keszthely	Kemping
Keszthely	Phonenix Szálló telke
Révfülöp	Napfény Kemping
Siófok	Aranypart Kemping
Tapolca	Hotel Pelion
Zalakaros	Hotel Freya
Zalakaros	Termál Kemping
Zamárdi	Mirabella Kemping
Zánka	Borászat

Forrás: Narancs-gyűjtés

Térképen mutatjuk, hogyan építi körbe a NER a Balatont

- Fónai Imre Béres Máté Ambrus Vilmos Bajnai Marcell
  Mancs 2023. augusztus 4.

Luxusszállodák és -apartmanok, közvetlenül a tóparton álló betonkockák, panorámás telekre felhúzott, mezőgazdasági épületként elkönyvelt nyaralók, letarolt nádasok – egyre inkább így néz ki a magyar tenger a fideszes nyomulás eredményeként.

Nagyjából olyan mértékben szaporodnak a Balaton körüli, főleg NER-es építkezések, a sem a tópartot, sem a környezetet nem kímélő beruházások, mint amilyen gyakorisággal bejelent egy-egy újabb, Magyarországra települő akkumulátorgyárat a kormány. **A Balatonnál zajló egyre gátlástalanabb természetrombolást, a tópart ellopását, beépítését éppen ezért nehéz követni – jóllehet a sajtó folyamatosan napirenden tartja a kormánypárti politikusokhoz, oligarchákhoz köthető építkezéseket.** Ezek nemcsak magát a tavat és közvetlen környezetét, hanem a Balatonhoz közeli településeket is sújtják. A nyár elején, majd július első napjaiban a Szabad Európa foglalkozott kétrészes videoriportban a helyiek és a nyaralók érdekeit egyaránt negligáló építkezésekkel. Tavaly a Telex és az Átlátszó publikált részletes cikket a NER-es politikusok Balaton környéki ingatlanvásárlásairól. **Összeállításunkban egyfelől 2015-ig visszamenve mutatjuk be, mely településeken készülnek, folynak, vagy éppen fejeződtek be tájsebeket ejtő, a környezetet pusztító, sok esetben közvetlenül a tópartot letaroló, annak szakaszait kisajátító beruházások, másfelől térképen ábrázoljuk, hogyan ölelik körül a Balatont azok az építkezések, melyek többsége egyértelműen NER-es projektnek nevezhető.** Gyűjtésünk 20 balatoni, illetve a Balatonhoz közel eső, a tó környékéhez tartozó település beruházásait tartalmazza. Lakó-, nyaraló- és szállodaépületek mellett üzemek, kikötők, kempingek egyaránt szerepelnek köztük – de mondhatnánk azt is, a lista nem végleges. Valamennyi projekt arra irányítja rá a figyelmet, hogy a Balaton és a magyar tenger körüli táj eltulajdonítása, a természeti környezet tönkretétele szüntelenül zajlik. (Térképünk a cikk végén található.)

Aszófő

Ez a Balatontól másfél kilométerre fekvő apró, északi parti település lett az elmúlt években a környék „szemétlerakója” a helyiek szerint. Néhány éve betonüzem és sittlerakó működik helyi civilek tiltakozása ellenére. A képviselő-testület viszont egy térségi zöldhulladék-feldolgozó aprítéküzem faluba telepedéséhez már nem járult hozzá, miután a civilek helyi népszavazási kezdeményezést nyújtottak be az ügyben. A betonüzem tulajdonosa a jó kormányközeli kapcsolatokkal bíró Molnár György által vezetett Molnárbeton Kft. Molnár érdekeltsége a siófoki viharjelző állomás mellett a meteorológusok tiltakozása ellenére felépült társasház-beruházás is. Aszófő *Balaton-felvidéki kultúrtáj–Tihanyi-félsziget* megnevezéssel világörökség-várományos helyszín része. Közvetlen környezetében országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti terület (Balaton-felvidéki Nemzeti Park) és egy Európai Unió által védelemre kijelölt természetmegőrzési terület (Öreg-hegyi Riviéra, Natura 2000) található.

Sittlerakó Aszófő határában

Fotó: Fónai Imre

Balatonakali

A településen néhány évvel ezelőtt még három vízparti kemping üzemelt. Akali Zánka felőli oldalán 2006 óta működött a Levendula Naturista Kemping, a terület a 24.hu cikke szerint azonban 2021 elején gazdát cserélt. Az új tulajdonos apartmanokat és egy sorházat álmodott ide. A község másik végében található kempingek esetében előbb az eredetileg különálló két szálláshely összevonásával hozták létre a Strand-Holiday kempinget, ami így az egyik leghosszabb balatoni partszakasszal büszkélkedhetett, majd az ingatlant tulajdonló Holiday Park Akali Kft. 2016-os felszámolását követően a kemping egyik része kalandos úton Mészáros Lőrinc körének érdekeltségébe került, másik részét pedig az SSS Group Kft. vásárolta meg. Itt néhány évvel később apartmanházakat kezdtek építeni, előbb azonban valaki 150 méter hosszan kiirtotta a kiemelten védett nádast. A beruházó honlapja szerint az 1 kilométer hosszú partszakasszal rendelkező közvetlen vízparti üdülő- és villaparknak 2020 augusztusában kellett volna elkészülnie. Ezzel szemben bár az épületek már állnak, többségük egyelőre lakatlannak és befejezetlennek tűnik.

Torzóban maradt épületek közvetlenül a tó partján Balatonakaliban

Fotó: Ambrus Vilmos

Balatonakarattya

A Koppány soron, a volt MÁV-üdülő területén épült a Magyar Nemzeti Bank (MNB) oktatási és konferenciaközpontja. Ez a beruházás részben azzal került be a hírekbe három évvel ezelőtt, hogy az MNB tulajdonában álló Optimum-Gamma Ingatlanbefektetési Kft. negyven férőhelyes kishajó kikötőt akart építeni a konferenciaközpont elé, részben pedig azzal 2022 augusztusában, hogy a területre, ahova csatorna formájában benyúlt kissé a tó, bevezették a Balaton vizét. A vízjogi létesítési engedélyt a Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság adta ki.

Az MNB akarattyai konferenciaközpontjához még a Balaton is bevezették

Engedélyt kaptak „jóléti vízfelület” kialakítására.

Balatonaliga

A 47 hektáros hajdani pártüdülőt tulajdonló-vagyonkezelő Pro-Mot Hungária Kft.-ben a Mészáros–Tiborcz páros, majd Jellinek Dániel után jelenleg Balázs Attila NER-közeli ingatlanfejlesztő érdekelt Bayer Property elnevezésű cége által, és már többször is megtapasztalhatta a Club Aliga útjainak és parti sétányának közhasználatáért küzdő Aligai Fürdőegyesület „kellemetlenkedését”. A civilek egy társasházegyüttes és egy kikötőépület építését torpedózták meg bírósági úton, a Balaton-part telkekre parcellázását, vagyis a

közvetlen vízparti szakasz elvételét a nagyközönségtől azonban nem tudták megakadályozni. A fejlesztés kormányrendelet által kiemelt beruházás, vagyis figyelmen kívül hagyhatók országos és helyi építési, környezetvédelmi előírások. A Balaton körüli építkezések és NER-es projektek közül a Narancs.hu a Club Aligáról cikkezett a legtöbbet; írásaink ide kattintva érhetők el.

Így nézne ki a "Club Aliga-fejlesztés": társasházak a tó fölötti magasparton, a kikötő és a magánkézbe került Balaton-part

Forrás: Aligai Fürdőegyesület Facebook

Badacsonyörs

2021 novemberében feszült hangvételű lakossági fórumot tartottak Badacsönyörsön, ugyanis a Badacsonytomajhoz tartozó településrészen a volt kemping területének tulajdonosa az összes fát kivágta. A helyiek arra voltak kíváncsiak, miért töltötték fel a területet, mit terveznek oda építeni, vagyis mi lesz az évtizedek óta ott működő strandjukkal. Az esetről beszámoló 24.hu megkereste a beruházót: a tulajdonost képviselő B-Fund Ingatlan és Befektetési Alapkezelő Zrt. azt a tájékoztatást adha, hogy az ingatlanegyüttes besorolása szerint „kemping terület”, ennek értelmében „az övezetbe kulturális, sport, szállásférőhely és szórakoztatási, valamint oktatási, illetve egészségügyi intézmények épületei és építményei helyezhetők el”. A területre négycsillagos szállodát, apartmanszállásokat és egy kempinget terveznek. Magántulajdonról van szó, és a helyiek csak ezen keresztül tudják megközelíteni az itt lévő szabadstrandot.

Balatonfenyves

Ez a történet még 2015-2016-ra datálható. 2016. május 12-én adták át azt a kikötőt és jachtklubot, melyet még átadása után is építettek. Az Átlátszó akkor azt írta, a kikötő ellen a

helyiek aláírásgyűjtést indítottak, az LMP pedig feljelentést tett természetkárosítás miatt, de az eljárást bűncselekmény hiányában megszüntették. A balatonfenyvesi kikötő építésének megkezdése után nagy mértékű iszaposodás jelent meg a településsel egybeépült Balatonmáriafürdőn 2015 szeptemberében. Az építkezés beruházója a Deák Gábor tulajdonolta Előny Kft. volt; a cég korábban Matolcsy György unokatestvérének pénzintézetétől, a Szemerey Tamás-féle Növekedési és Hitelbanktól kapott hitelt.

Balatonföldvár

E-kikötő épül azon a Nyugati strandon, mely néhány éve még a strand felújítására nyert el állami pályázati támogatást. A helyi érdekeltségű Balabo Kft. kivitelezésében készülő megaprojekt a strand kellős közepén épül, mostanra a mólószárak már el is készültek. A Mosolygó Balatonföldvár Egyesület bírósági úton támadta meg a Veszprém Vármegyei Kormányhivatal által a kikötőépítésnek kétszer is zöld jelzést adó határozatait többek között arra hivatkozva, hogy a strand funkciója sem a Balaton-törvény, sem a helyi építési szabályzat szerint nem változtatható meg. A Pécsi Törvényszék tavaly novemberben és idén májusban is megsemmisítette a kormányhivatali határozatokat, ennek nyomán a Fejér megyei katasztrófavédelmi hatóság visszavonta a kikötő vízjogi létesítési engedélyét is. A Balabo Kft. birtokában tehát jelen pillanatban egyetlen, az építkezés folytatását lehetővé tevő dokumentum sincsen. Következik a veszprémi kormányhivatal harmadik engedélyezési eljárási köre, közben a balatonföldvári képviselő-testület módosítani tervezi a helyi építési szabályzatot.

A balatonföldvári Nyugati strandon épülő e-kikötő jelenlegi formájában

Fotó: Fónai Imre

Balatonfűzfő

Útban volt, a helyén építkezés előkészíse zajlott, ugyanis lakó- és vendéglátóegységeket szerettek volna felhúzni, ezért letarolták a nádast Balatonfűzfőn még 2019 márciusában. A

több ezer négyzetméteres területen szemlátomást amatőr favágókommandó eshetett neki a nádasirtásnak, akik az akkori balatonfűzfői polgármester, Marton Béla megbízására hivatkoztak, amikor a környék lakói kérdőre vonták őket. A polgármester azt állította, „a terület 30 éve beépítésre szánt terület, így is lett értékesítve, a rendezési terv évtizedek óta ezt tartalmazta, csak az elmúlt 30 évben nem volt gondozva.” Hozzátette, az erdő útban volt az építkezés előkészítése miatt, a parszakasz ugyanis nem alkalmas kikötő vagy strand építésére. Egy nyaralótulajdonos kikérte a Veszprém Járási Kormányhivatal állásfoglalását a területtel kapcsolatban: a hatóság szerint azokra a helyrajzi számokra, ahol az erdőterület volt, érvényes volt a Natura 2000-es védettség. Egyébként Marton fia, Marton András ötlete volt, hogy strandröplabdapályák épüljenek az erdő helyén. A kormányhivatal félmillió forintos bírságot rótt ki, amit viszont nem kellett kifizetni, ugyanis másodfokon a Pest Megyei Kormányhivatal figyelmeztetésben részesítette a fakivágást végző céget.

Balatonhenye

Ezen a Balaton-felvidéki településen áll az a ház, amire a nemrégiben lemondott Varga Judit igazságügyi miniszter és férje felvették a falusi csok-támogatást. De található itt egy birtok is, melyet Guller Zoltán, a Magyar Turisztikai Ügynökség korábbi vezérigazgatója kezdett építeni, majd egy Tiborcz Istvánhoz köthető tőkealapon keresztül Oszkó Péter korábbi pénzügyminiszter cégénél kötött ki. A faluról a 444.hu készített videoriportot idén májusban; eszerint a képviselő-testület olyan településrendezési tervet fogadott el, amelynek értelmében egy telken szanatóriumot építenének, továbbá szántókat minősítenének át, hogy oda apartmanok kerüljenek. Kapna új utat is a község, így megszűnne a zsákfalu jellege, valamint az Oszkó-féle majorságot átalakítanák üdülőövezetté. Az egykoron mezőgazdasági területekként megvásárolt szántók átminősítésével a tulajdonosaik nagyot kaszálhatnak az üzleten. A helyiek főként azért aggódnak, mert nincs elég víz a településen, és ha szállodák létesülnek, még annyi sem lesz, mint jelenleg.

Folynak a munkálatok Balatonhenyén

Forrás: Hadházy Ákos Facebook

Balatonmáriafürdő

A déli part e településén az borzolja a kedélyeket, hogy a keskeny utcákról megközelíthető egyik szabadstrand mellé, a tóparti nádas közvetlen közelébe hetvenhárom lakásos apartmanház épülne. A Népszava erről szóló cikke szerint komoly aggodalmat okoz sokakban, hogy a településképtől idegen betonmonstrumot húzhatnak fel közvetlenül a Balaton partjára, a nemrég felújított és korszerűsített Bárdos-strand szomszédságába.
A beruházó Balaton Coast Kft. magánterületre tervezi a projektet; a lap információi szerint a cég engedélykérelmében szolgálati lakás besorolással lettek feltüntetve egyes ingatlanok. A cikkben szó van arról is, hogy a Balaton Coast Kft. Balatonmáriafürdőn egy hotelből és egy üdülőből is apartmanházat alakítana ki.

Balatonszabadi

A település ugyan nem közvetlenül a tó partján fekszik, mégis kedvelt – a lakópark-beruházások szempontjából is. Ahogy azt a Narancs.hu elsőként megírta, itt építene lakóparkot egy olyan cég, melynek egyedüli tulajdonosa egy 11 éves tanuló. A Gamásza nevű, gyönyörű környezetben fekvő településrészen beruházni kívánó Monroyal Kft. gazdasági eredménye alapján nehéz elképzelni, hogyan tudna építkezni a területen. Balatonszabadiban egy másik cég is lakóparképítésbe fogna: kérelmükben felbukkan Varga Tamás György siófoki nagyvállalkozó neve, aki egy túlnyomó többségben siófoki Fidesz-tagok alapította egyesületben is benne van. Az önkormányzat azt ígérte, levélben kikéri a helyiek véleményét a két lakópark-beruházásról. A település vezetése egyébként maga adott ötletet ahhoz a két cégnek, hogyan lehetne a most véderdő besorolású területet lakóövezet besorolásúvá tenni, hogy megvalósulhasson az építkezés. Mindez Polt Péterig is eljutott, de a legfőbb ügyész nem talált kivetnivalót a történetben.

Tizenegy éves gyerek cége építene lakóparkot a Balatonnál

Balatonszabadi képviselőtestülete május 25-i ülésén tárgyalta két, a községben tervezett lakópark ügyét. Ahhoz, hogy megépülhessenek, módosítani kell a helyi építési szabályzatot, amire a képviselők késznek mutatkoztak.

Csopak

Az önkormányzat tudta nélkül kapott építési engedélyt egy több mint kétszáz méter hosszú kőszórásos védőmóló, ami a Bahart-kikötő elé épülne. Az esetről elsőként beszámoló Telex híre szerint a beruházás már az építési engedélyt is megkapta, miközben az önkormányzat nem értesült időben az építkezés részleteiről. Egy magánszemély vásárolta meg a területet, és mivel az nem érintkezik a szárazfölddel, így az önkormányzatnak nincs is ráhatása a beruházásra. Ambrus Tibor polgármester a lapnak azt mondta, az építkezés minden hatósági engedéllyel rendelkezik. A beruházó az egyik legnagyobb hazai építési vállalkozó, Abronits Róbert cége, a Sápi Major Kft. – írta meg május elején a 24.hu. Abronitsot a HVG360 egy korábbi cikkében Komárom-Esztergom megye Mészáros Lőrincének nevezte.

Dörgicse

Először 2020 augusztusában merült fel, hogy a képviselő-testület egy több pontból álló rendezésiterv-módosítást szeretne elfogadni, ám Jánó Levente, a Balatonakalitól északra, a Balaton-felvidéken fekvő település – egy évvel később távozó – polgármestere szerint ekkor még nem voltak elfogadott tervek. A 24.hu azonban hozzájutott egy levélhez, amelyben a

polgármester a Dörgicsei Szőlőhegyért Civil Társaság kérdéseire válaszolva leírta: a turisztikai besorolású övezet kiterjesztéséről szóló kérelemben szereplő ingatlanok összterülete 65 ezer négyzetméter, a tulajdonosok pedig összesen 600 négyzetméternyi épületegyüttest szeretnének felépíteni. A Balázs-alja és Margya megnevezésű dűlők beépítésének terve három olyan ingatlanra vonatkozott, amelyek telekszomszédja ifj. Mészáros Lőrinc. Idén tavasszal a HVG360 is beszámolt egy nagyszabású dörgicsei beruházásról. Scheer Sándor, a magyarországi McDonald's éttermek tulajdonosa a családja által birtokolt 8 hektáron szeretné megvalósítani az Art&Wine projektet; pezsgőt gyártanának, valamint egy kilenc vendégszobával ellátott éttermet és tíz villaépületet is felhúznának. Ehhez a helyi építési szabályzat módosítására van szükség, ami kizárólag Scheeréknél tenné lehetővé a jogszabály adta legnagyobb, legfeljebb 3 százalékos beépítést, akik így a lehetséges kétszintes építményekkel akár 4000 négyzetméterben is gondolkodhatnak. A Dörgicsemajor Kft.-ben Scheer üzlettársa Gianni Annoni és testvére, Annoni Gergő étteremtulajdonosok, a projektet pedig az önkormányzat négy képviselője és Pflanzner Sándor polgármester is támogatja.

Fonyód

Újabb balatoni óriásmóló épülhet – adta hírül a Népszava még 2021 utolsó napjaiban, megemlítve: 200-220 méteres mólószárat tervez a Balatonba a tulajdonos. A lapnak a Fonyód Yacht Klub részéről Mátyás László beszélt a részletekről, ám nyilatkozatát utólag letiltotta. A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság viszont arról tájékoztatta az újságot, hogy „a kiadott engedély alapján a meglévő keleti mólószár és a meglévő hullámvédő kőszórás bontását, a tervezett kikötő medence kotrását, a kikotort mederanyag elhelyezését, új keleti mólószár építését és a régi keleti mólószár helyén partvédelem kiépítését tervezik megvalósítani”. A beruházásról szóló cikk egyébként kitér arra, hogy Mátyás László neve a kétezres évek terézvárosi önkormányzati ingatlaneladások kapcsán vált ismertté.

Keszthely

A Balaton-part fejlesztésére hivatkozva 342 darab fa kivágására adott engedélyt a helyi önkormányzatnak a zalakarosi önkormányzati hivatal, ám ezt a határozatot a minap a Zala Vármegyei Kormányhivatal megsemmisítette a helyi ellenzék, a KÉVE Egyesület fellebbezése nyomán. Keszthely Balaton-parti sávjának szállodái, kempingje, vitorláskikötője a korábbi években sorra Mészáros Lőrinchez, Tiborcz Istvánhoz és köreikhez kerültek, majd állami támogatások segítségével megkezdődtek a felújítások; a hajdani Helikon szállóé időközben már el is készült.

"Tudjukkik” – Keszthelyen nyíltan nem mondják ki Mészáros és Tiborcz nevét

Meglehet, a keszthelyiek hamarosan helyi népszavazáson mondhatnak véleményt arról: akarják-e, hogy Mészáros Lőrinc és Tiborcz István hozza el üdülővárosuk számára a fellendülést?

Magyarnarancs.hu·Fónai Imre·2019. febr. 25.

Örvényes

A Tihanyi-félsziget mellett fekvő Örvényesen található az egyik utolsó nagy kiterjedésű, egybefüggő zöldterület a Balaton partján. Ám a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkhoz tartozó 79 ezer négyzetméteres védett terület sincs biztonságban: a 444.hu cikke szerint ugyanis idén márciusban soron kívüli ülést tartott a képviselő-testület, amelyen kiderült, a hatalmas zöldterületen a Sport-Üdülőfalu Kft. kezdene építkezésbe. A helyiek szanatóriumként emlegetik a területre tervezett épületkomplexumot. Egy májusi lakossági tájékoztatón a cég képviselője is így próbált hivatkozni a létesítményre, a fórum résztvevői azonban emlékeztették, az általa képviselt cég fő profilja a szállodai szolgáltatás. Egyelőre nem tudni, hány férőhelyes lesz a hotel, a beruházás ellen petícióval is tiltakozó lakosokat ráadásul különösen felháborítja, hogy az oda vezető út kiszélesítése során mások telkéből vennének el területet.

Siófok-Töreki

Mezőgazdasági tevékenységre hivatkozva egyre több NER-hez köthető figura épít nyaralót a Siófokhoz tartozó Törekiben, ahonnan pazar kilátás nyílik a Balatonra és a Tihanyi-félszigetre – írta meg lapunk idén februárban. Ide épített emeletes, úszómedencés „gazdasági” épületet Jászai Gellért, a 4iG vezére, és készül Linczényi Aladin, a 4iG vezérigazgató-helyettese nyaralója is. Míg a hétköznapi emberek ingatlanvásárlási szándékát több esetben meghiúsította a kormányhivatal, addig gond nélkül vásárolhatott földeket Törekiben például a siófoki Plázst üzemeltető nagyvállalkozó, Barna Sándor és fia, György. A környezetet sem kímélik az itteni építkezések során: a Linczényi Aladin telkével közvetlenül határos természetvédelmi területen húzódó földútra valaki több tonnányi sittet szórt ki.

Építkezés Siófok-Törekiben

Szántód

A Narancs.hu is többször foglalkozott azzal, hogy a település Balaton-partjának egy részén úgy jött létre NER-es szálloda- és luxuslakópark-beruházás, hogy a partszakaszt kerítéssel elzárták a nyaralók elől, és „eltűntettek” egy közel 4 ezer négyzetméter nádast. A

Balaland nevű gigaprojekt területe előtt lenne bőven hely a strandolásra, csakhogy ezt kerítés zárja el a „pórnép” előtt – annak ellenére, hogy a település szabályozási tervében az 500 méter hosszú, 10 méter széles parti sáv be nem építhető közterületként szerepel. Így a Szántód keleti felén lakók nem tudnak lejutni a tóhoz. A beruházó ugyan kialakított egy keskeny lejárót, ami a kerítés mellett vezet a Balaton vizéhez, és ezt bárki használhatja, mondjuk azért, hogy megcsodálja a naplementét, azonban ez szabad parti sávként aligha értelmezhető. A tavasszal átadott Balaland avatásán mások mellett Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter vágta át a szalagot, az állam pedig 7 milliárddal támogatta a luxusprojektet.

A Balaland wellness részlege, háttérben a plebs elől lezárt partszakasszal

Fotó: MTI/Vasvári Tamás

Tihany

Arról a tihanyi beruházásról, aminek során közel 9 ezer négyzetméteren gyakorlatilag kibontották a hegyet, ezzel pedig messziről is jól látható tájsebet ejtettek a félsziget északkeleti oldalán, lapunk is beszámolt pár éve. Az Alsóóvári utcában található, több telekből álló ingatlant 2016-ban vásárolta meg egy energetikai tanácsadással foglalkozó magyar – a 2020-as cégadatok szerint moszkvai állandó lakcímmel rendelkező – magánszemély, ám helyi források szerint „feljebb kell keresni” a valódi építőt: NER-es körökben. A helyiek szerint Mészáros Lőrinc neve is felmerült, mások úgy vélik, másik ingatlanra cserélte a telket. Mindenestre tény: Tihanyban a NER-elit színe-java rendelkezik pazar ingatlannal. A hegycsonkítással kapcsolatban az önkormányzat semmi kivetnivalót nem talált, a tihanyi helyi építési szabályzat több passzusa alapján azonban a szabályok nem

engedtek volna meg ekkora környezetpusztítást. A Veszprém Megyei Kormányhivatal vizsgálatot indított és 500 ezer forint természetvédelmi bírság megfizetésére kötelezte a tulajdonost, aki ennyivel meg is úszta. A Telex tavaly májusi cikke szerint ugyanis már elkezdték felhúzni a lakófunkcióval – és csodálatos kilátással – rendelkező „mezőgazdasági" épületet.

Zánka

Természetkárosítás miatt ismeretlen tettes ellen rendőrségi feljelentést tett a zánkai önkormányzat, miután munkagépekkel eltüntettek egy 180 négyezetméternyi alapterületű parti vízállást, tómederré változtatva azt. Az esetről beszámolva május végén azt írtuk, az egyik ingatlan előtti önkormányzati tulajdonú mocsaras, lápos, növényzettel borított területet munkagépekkel kimarkolták. Az érintett ingatlan a helyi építési szabályzat szerint zöldterület besorolású, amely állandóan növényzettel fedett, a település klimatikus viszonyainak megőrzését, javítását, ökológiai rendszerének védelmét, a pihenést, a testedzést szolgálja. Az ügyben a kormányhivatal hatáskör hiányában nem intézkedhetett, a rendőrség azonban nyomozást indított. Zánkán más érdekes dolgok is történnek: a település Balatonszepezd felőli határában gyakorlatilag a semmiből nőtt ki vagy tucatnyi, közvetlenül tóparti, félkész, emeletes épület az utóbbi egy-két évben. A látvány hasonló a Balatonakaliban folyó építkezéshez.

Zánka sem akar lemaradni: ilyen épületeket húznak fel a vasút mellett, a Balaton partján

Fotó: Ambrus Vilmos